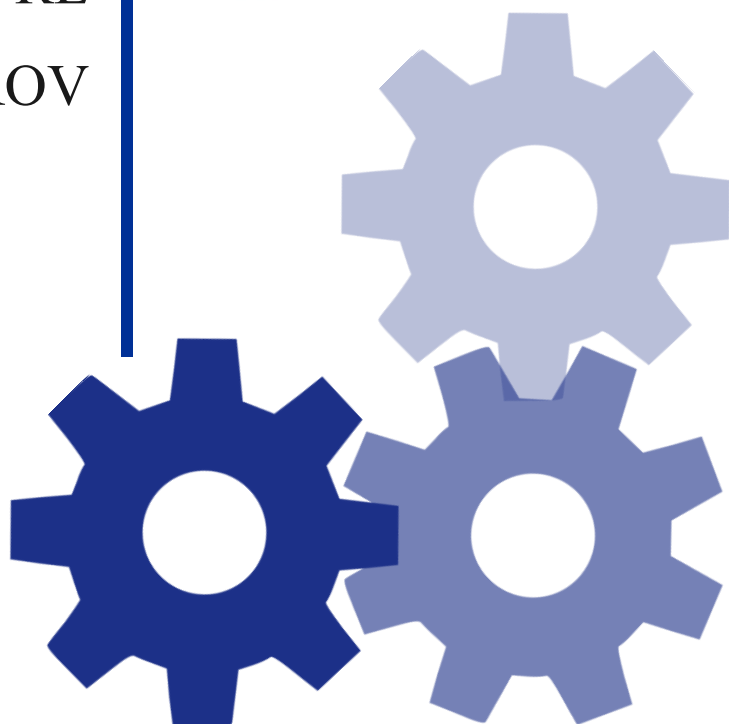

ZÁKLADY

MEAT KRITÉRIÍ PRE
ZAČIATOČNÍKOV

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Pod'akovanie

Na obdobie rokov 2014 - 2021 bol vyhlásený program *Dobrá správa vecí verejných, zodpovedné inštitúcie, transparentnosť / Cezhraničná spolupráca*, ktorého cieľom je zvýšenie integrity a zodpovednosti v rámci verejnej správy. Jeho súčasťou sú dve programové oblasti a zamerania, v rámci ktorých je zaradený aj projekt Úradu pre verejné obstarávanie s názvom *Zodpovedné verejné obstarávanie*, ktorého primárnym cieľom je zintenzívnenie uplatňovania princípu hodnota za peniaze.

Touto cestou by sme sa chceli poďakovať za pomoc pri implementácii projektu *Zodpovedné verejné obstarávanie*, ktorý je realizovaný v rámci druhej programovej oblasti a ktorý je finančne podporený zo strany Grantov Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len ako „Granty EHP“), a taktiež aj zo zdrojov slovenského štátneho rozpočtu spolu vo výške 1 500 000 €. Taktiež by sme chceli poďakovať Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj za kooperáciu a zdieľanie svojich poznatkov pri tomto projektovom výstupe.

Obsah

Úvod.....	4
1 Zákonné vymedzenie	5
1.1 Definícia	5
1.2 Kritérium najlepšieho pomeru ceny a kvality	5
1.3 Kritérium nákladov počas životného cyklu.....	7
1.4 Kritérium najnižšej ceny	8
2 Prečo používať MEAT kritériá	10
3 Základné prvky MEAT kritérií	13
3.1 Subkritériá	13
3.2 Relatívne váhy.....	14
3.3 Vzorec	16

Úvod

Projekt *Zodpovedné verejné obstarávanie* si dáva za cieľ prispieť k efektívnejšiemu systému verejného obstarávania, najmä prostredníctvom posilnenia uplatňovania zásady efektívnosti využívania prostriedkov skrz princíp „hodnota za peniaze“, vrátane zvýšenia aplikácie kritérií ekonomicky najvýhodnejších ponúk. Podpora v zmene myslenia verejných obstarávateľov a obstarávateľov bude v rámci projektu realizovaná prostredníctvom vypracovania odborných metodík, organizácie aktívnych školení a workshopov priamo so subjektami, ktorí tvoria cieľovú skupinu, na ktorú sa zameriava celý projekt.

Jeden z cieľov projektu je vzdelávanie verejných obstarávateľov, obstarávateľov, ale aj inej profesionálnej a laickej verejnosti prostredníctvom vydávania dokumentov a metodík. Aby sa človek však mohol stať odborníkom v nejakej oblasti, je potrebné vždy začať od budovania na pevných a jasných základoch.

Dokument, ktorý držíte v rukách je prvou a základnou metodikou, ktorá obsahuje zákonné vymedzenie kritérií na vyhodnotenie ponúk, predovšetkým MEAT kritérií, ich výhody a pozitíva aplikácie, či základné prvky, ktoré v celku tvoria MEAT kritériá.

1 Zákonné vymedzenie

1.1 Definícia

Kritériá na vyhodnotenie ponúk sú dôležitým a jedným zo základných a neopomenuteľných prvkov každého vyhláseného verejného obstarávania. Volí si ich sám verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ a slúžia ako výber a selekcia uchádzačov na základe nimi predložených ponúk v zmysle kritérií, ktoré predstavujú akýsi zoznam skutočností dôležitých pre verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa vo vzťahu k predmetu zákazky. Pri správnom nastavení pomáhajú vyhlasovateľovi súťaže pri výbere úspešného uchádzača a dodávateľa obstarávaného tovaru, služby alebo stavebnej práce.

Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon o verejnom obstarávaní“) pojednáva o kritériách na vyhodnotenie ponúk v ustanovení § 44. V podmienkach slovenského právneho poriadku je možné stanoviť jedno z troch druhov kritérií – najlepší pomer ceny a kvality, náklady použitím prístupu nákladovej efektívnosti najmä náklady počas životného cyklu a najnižšia cena.

V zásade však platí, že pri uplatnení ktorejkoľvek z vyššie uvedených možností musí byť zároveň dodržaná objektivnosť pri ich stanovení, dodržiavanie základných princípov verejného obstarávania v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, konkrétne princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti. A tiež, v zmysle ustanovenia § 44 ods. 1 platí, že ponuky sa vyhodnocujú na základe objektívnych kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktoré musia byť nediskriminačné, podporovať hospodársku súťaž a ktoré súvisia s predmetom zákazky, a to počas celej doby trvania verejného obstarávania, s cieľom určiť pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku.

1.2 Kritérium najlepšieho pomeru ceny a kvality

Kritérium najlepšieho pomeru ceny a kvality spadá v rámci európskeho ponímania verejného obstarávania do skupiny tzv. MEAT kritérií (Most economically

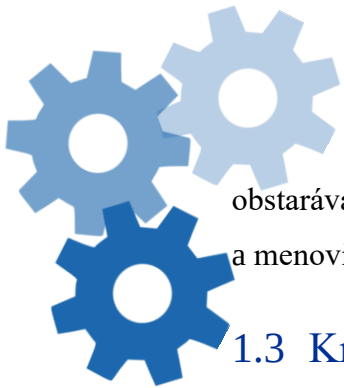
advantageous tender / Ekonomicky najvýhodnejšia ponuka) a z hľadiska Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (ďalej ako „Smernica 2014/24“) patria medzi preferované spôsoby, resp. kritériá vyhodnocovania predložených ponúk.

Základom tohto kritéria je vyhodnotenie skutočných potrieb verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa vo vzťahu k predmetu zákazky a účelu, ktorý sa ňou má dosiahnuť. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ si volí subkritériá, ktorým priraduje rôznu váhu odzrkadľujúcu jeho potrebu. Účelom MEAT kritérií je identifikácia uchádzača, ktorého ponuka predstavuje najlepší pomer ceny a kvality. Spomínané subkritériá možno v zásade rozdeliť na dve hlavné kategórie, a to nákladové kritériá a nenákladové kritériá.

Z podstaty pomenovania daného kritéria vyplýva, že nákladovým kritériom je cena, ktorá môže byť stanovená pevne alebo vo forme nákladov. Na druhej strane stoja nenákladové subkritériá, ktoré možno označiť za základ a podstatu aplikácie tohto druhu kritéria na vyhodnotenie ponúk.

Zákon o verejnom obstarávaní uvádza, že najlepší pomer ceny a kvality sa posúdi na základe ceny alebo nákladov a ďalších kritérií, ktoré zahŕňajú kvalitatívne, environmentálne alebo sociálne hľadiská súvisiace s predmetom zákazky a ktorými sú najmä kvalita vrátane technického prínosu, estetické a funkčné vlastnosti, prístupnosť, riešenia vhodné pre všetkých používateľov, sociálne, environmentálne a inovačné charakteristické znaky, obchodovanie a jeho podmienky, organizácia, kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy, ak kvalita týchto zamestnancov môže mať významný vplyv na úroveň plnenia, záručný servis, pozáručný servis, technická pomoc, dodacie podmienky, ako je dátum dodania, spôsob dodania, lehota dodania alebo termín ukončenia, ak ide o zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti aj bezpečnosť dodávky, interoperabilita a prevádzkové charakteristiky.

Je nutné uviesť, že subkritériá uvedené v zákone majú len všeobecnú a odporúčaciu povahu, nemožno ich brať striktne analogicky a pri dodržaní základných princípov verejného obstarávania a súvisu kritéria s predmetom zákazky je možné stanoviť aj iné kvalitatívne kritérium. Na druhej strane, ale zákon o verejnom

obstarávaní taxatívne stanovuje aj skutočnosti, ktoré nemožno určiť za subkritériá a menovite sú nimi – podiel subdodávok a inštitúty zabezpečujúce zmluvné plnenie.

1.3 Kritérium nákladov počas životného cyklu

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ by si mal zvoliť **kritérium na vyhodnotenie ponúk spočívajúce v nákladoch použitím prístupu nákladovej efektívnosti najmä nákladov počas životného cyklu**, keď je predpoklad, že finančný vklad do predmetu zákazky nebude spočívať iba v počiatočnej, resp. jednorazovej investícii.

Zákon o verejnom obstarávaní v ustanovení § 2 ods. 5 písm. k) definuje, že za životný cyklus sú považované *„všetky postupné fázy výroby, stavby alebo poskytovania služby ako výskum a vývoj, priemyselný vývoj, výroba, oprava, modernizácia, úprava, údržba, logistika, školenie, testovanie, stiahnutie a likvidácia“*. Uvedený zoznam možných nákladov, ktoré sa spájajú s obstaraním predmetu zákazky možno rozdeliť do niekoľkých ucelených častí, a to na náklady:

- súvisiace s nadobudnutím,
- na používanie,
- na údržbu,
- na ukončenie životnosti.

Náklady životného cyklu môžu byť buď „jednorazové“ náklady alebo „opakované“ náklady. Jednorazové náklady sú tie, ktoré sa platia len raz pri obstaraní predmetu zákazky, ako je počiatočná cena, náklady na nákup a inštaláciu, počiatočné školenie alebo náklady na likvidáciu. Opakujúce sa náklady sú tie, ktoré sa platia počas celého životného cyklu obstarávaného predmetu zákazky. Závisia od jeho životnosti a zvyčajne sa časom zvyšujú. Opakujúce sa náklady zahŕňajú poplatky za servis a údržbu, opravy, spotrebný materiál, náhradné diely či spotrebu energie.

Rovnako, ako v prípade aplikácie predchádzajúceho kritéria najlepšieho pomeru ceny a kvality, aj v tomto prípade je potrebné stanoviť metódu, prostredníctvom ktorej sa vypočítajú náklady spôsobom, ktorý je nediskriminačný, resp. nijako nenaruša hospodársku súťaž a z hľadiska transparentnosti je aj spätne overiteľný.

Zákon tiež vo vzťahu k dvom spomenutým kritériám na vyhodnotenie ponúk uvádza, že je potrebné každému z kritérií určiť relatívnu váhu, ktorú možno vyjadriť napr. aj určením intervalu s príslušným minimálnym a maximálnym rozpätím. Je tiež dôležité uviesť, že zvolený druh kritérií na vyhodnotenie ponúk podľa ustanovenia § 44 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní a rovnako aj subkritériá a ním priradené relatívne váhy podľa požiadaviek verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktoré sú nastavené vo vzťahu k predmetu zákazky a sledovanému účelu daného verejného obstarávania a ktoré sú rovnako v súlade so základnými princípmi verejného obstarávania musí uviesť:

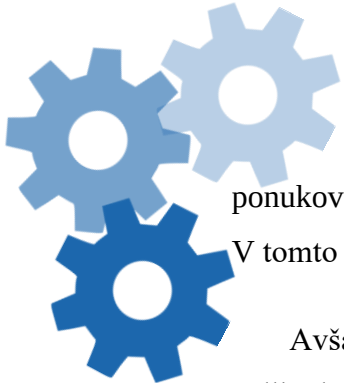
- verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v súťažných podkladoch alebo vo výzve na predkladanie ponúk, alebo v informatívnom dokumente,
- obstarávateľ v oznámení použitom ako výzva na súťaž, vo výzve na potvrdenie opätovného záujmu podľa § 88 ods. 3, vo výzve na predkladanie ponúk, vo výzve na rokovanie alebo v súťažných podkladoch.

Zákon tiež uvádza, že ak nie je možné z preukázateľných dôvodov určiť relatívnu váhu jednotlivých kritérií, tak ich má verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ uviesť v zostupnom poradí dôležitosti.

Vyššie spomenuté, teda subkritériá a nimi sledovaný cieľ je potrebné taktiež premietnuť do návrhu zmluvy, ktorá je súčasťou súťažných podkladov a nemôže sa v nijakom smere líšiť, resp. neodzrkadľovať požadované kritériá a subkritériá na obstarávaný predmet zákazky, keďže ako uvádza samotný zákon o verejnom obstarávaní v ustanovení § 56 ods. 1: „*Uzavretá zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva nesmie byť v rozpore so súťažnými podkladmi alebo koncesnou dokumentáciou a s ponukou predloženou úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi.*“

1.4 Kritérium najnižšej ceny

Ako posledné je tu **kritérium najnižšej ceny**, ktoré je v zásade najjednoduchšie uplatniteľné a pravdepodobne z toho dôvodu aj najpoužívanější v prostredí verejného obstarávania na Slovensku. Jeho podstata spočíva vo výbere uchádzača s najnižšou predloženou ponukou. Pri tomto kritériu sa teda môže hodnotiť celková výška

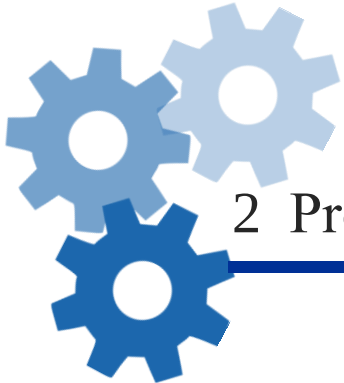

ponukovej ceny a v niektorých prípadoch aj jednotková cena, či jednotkové ceny. V tomto prípade by mal byť stanovený aj predpokladaný rozsah tovarov a služieb.

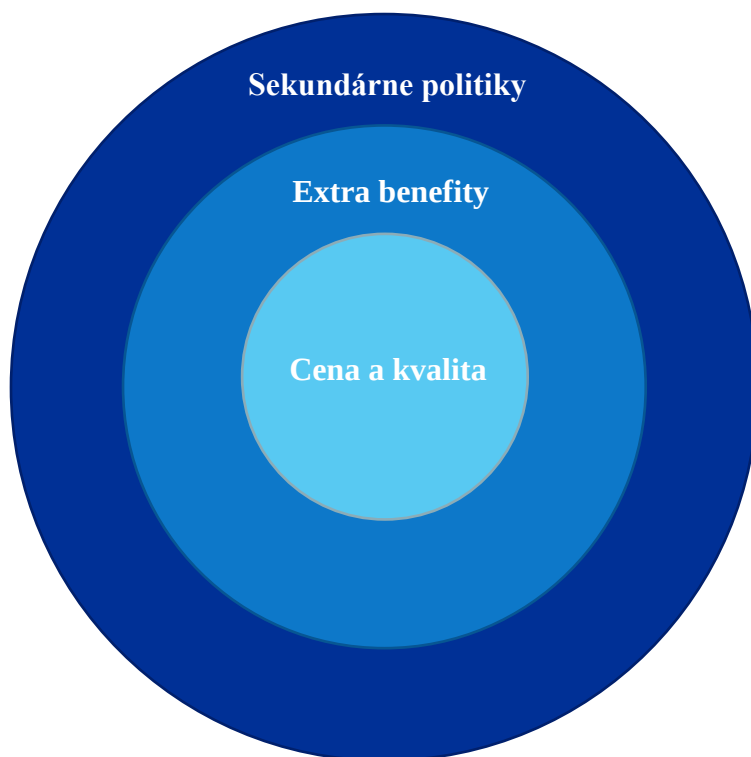
Avšak častou aplikáciou tohto kritériá aj na zákazky zložitejšej povahy môže z dlhodobého hľadiska dôjsť k poklesu kvality obstarávaných tovarov, služieb alebo stavebných prác, čím v konečnom dôsledku dochádza k ne hospodárnemu nakladaniu s verejnými financiami.

Kritériá na vyhodnotenie sú stimulom, nie zárukou. Môžu merať, o koľko „lepšie“ je možné získať danú kvalitatívnu vlastnosť ako je minimálna požadovaná úroveň. Pomáhajú dosiahnuť správnu rovnováhu medzi rôznymi požadovanými vlastnosťami.

2 Prečo používať MEAT kritériá

Prvou najdôležitejšou vrstvou, ktorá musí byť vždy obsiahnutá je pomer **ceny a kvality**, keďže celý koncept MEAT kritérií vychádza a stojí na tomto pomere. Väčšina verejných obstarávateľov a obstarávateľov sa pozerá najmä na vstupné náklady obstaraného predmetu zákazky, teda zmluvnú cenu. Je potrebné však zdôrazniť, že skutočné náklady verejného obstarávateľa sú súčet vstupných nákladov, prevádzkových nákladov a vo väčšine prípadov aj nákladov určených na likvidáciu daného predmetu zákazky.

V rámci možností, ktoré MEAT kritériá ponúkajú, sú aj tzv. **extra benefity** pre používateľa obstaraného predmetu zákazky. Samozrejme platí, že funkčnosť a využitie obstaraného predmetu zákazky vychádzajú najmä z opisu predmetu zákazky, čiže z ustanovenia § 42 zákona o verejnom obstarávaní, ale práve MEAT kritériá vytvárajú predpoklady na to, aby vyhlasovateľ súťaže skončili s lepším výrobkom, ako pôvodne plánoval.

Základným cieľom obstarávania verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom je získanie tovarov, služieb alebo stavebných za najlepších možných podmienok. Avšak ciele, ktoré nesúvisia s primárnym cieľom obstarávania, sa v EÚ často označujú ako „sekundárne“ ciele alebo úvahy. Poslednú vrstvu teda vyplňajú **sekundárne politiky**, ktoré umožňujú vyhlasovateľom súťaže pozerat' sa zodpovedne na ochranu prírody, sociálne problémy v spoločnosti alebo podporovať tvorbu inovatívnych riešení. Strategické verejné obstarávanie môžu slúžiť viacerým cieľom pre verejný sektor. Na jednej strane je tu obstarávanie tovarov, služieb a stavebných prác ako neoddeliteľná súčasť poskytovania verejných služieb občanom tam, kde ich verejný sektor nedokáže zabezpečiť sám. Na druhej strane procesy verejného obstarávania môžu integrovať požiadavky na dosiahnutie širších cieľov politiky, ako je zvýšenie environmentálneho prístupu, podpora inovácií alebo uľahčenie prístupu k verejným zákazkám pre malých a stredných podnikateľov.

Princíp hodnoty za peniaze uznáva, že tovary, stavebné práce alebo služby nie sú jednotvárne, práve naopak, líšia sa v kvalite, trvanlivosti, životnosti, dostupnosti a iných podmienkach predaja. Hľadanie hodnoty za peniaze spočíva v tom, že verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia by sa mali usilovať o nákup optimálnej kombinácie funkcií, ktoré uspokojia ich potreby. Preto sa rôzne kvality, ako sú napr. skutočné náklady, životnosť a trvanlivosť rôznych ponúkaných produktov, merajú v porovnaní s ich nákladmi. Pre verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa môže byť, v konečnom dôsledku omnoho výhodnejšie zaplatiť viac za produkt, ktorý má nízke náklady na údržbu, ako obstarávať, na prvý pohľad lacnejší produkt, ktorý má ale vyššie prevádzkové náklady.

MEAT kritériá prinášajú dlhý rad výhod, pre toho, kto sa rozhodne ich využiť a správne ich aplikuje. V prvom rade dávajú možnosť verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi vyhodnocovať predložené ponuky uchádzačov aj na základe ich kvality, a nie iba na základe najnižšej ceny, resp. nákladov, ako je to, v súčasnosti, v prípade najpoužívaniejšieho kritéria na vyhodnotenie ponúk. Vo všeobecnosti to znamená, že vyhlasovateľ súťaže má možnosť dávať pri obstarávaných tovaroch, službách alebo stavebných prácach váhu na kvalitu, no zároveň tiež upravovať náklady tým spôsobom, že určí ich dôležitosť prostredníctvom stanovenia relatívnych váh, tak ako mu to ukladá aj samotný zákon o verejnom obstarávaní. Týmto postupom je tiež hospodársky trh podnecovaný k tomu, aby ponúkal tovary, služby a stavebné práce vo

vyššej kvalite, keďže v opačnom prípade nebude daný hospodársky subjekt schopný na trhu uspieť.

Prostredníctvom MEAT kritérií, je možné získať okrem daného predmetu zákazky aj extra benefity, teda skutočnosti, s ktorými verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ na začiatku nepočítal, no objavujú sa ako pozitívny sprievodný jav ponúknuť vyššej kvality obstarávaného predmetu zákazky. Rovnako je tu tiež možnosť zapojiť do procesu aj sekundárne politiky a obstarávať tak zodpovednejšie s ohľadom na životné prostredie, sociálne problémy spoločnosti či podporovať nachádzanie inovatívnych riešení, ktoré môžu mať veľký spoločenský prínos. A nakoniec, v prípade ak vyššiu kvalitu nie je možné v stanovených a požadovaných medziach poskytnúť, ponuky uchádzačov sa budú vyhodnocovať na základe ceny, takže v zásade verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ o nič nepríde, naopak je tu iba priestor na zisk.

Prostredníctvom MEAT kritérií je možné získať omnoho viac ako sa na prvý pohľad zdá a taktiež dávajú priestor na zodpovedný prístup k ochrane životného prostredia alebo akútnym problémom v spoločnosti.

3 Základné prvky MEAT kritérií

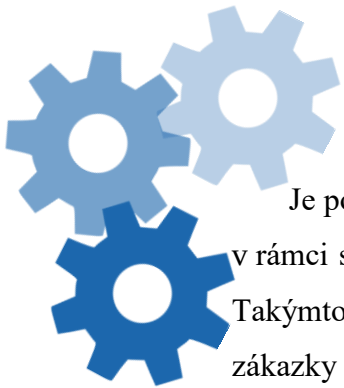
3.1 Subkritériá

Zákon o verejnom obstarávaní v ustanovení § 44 ods. 4 v prvej časti prvej vety uvádza, že „*najlepší pomer ceny a kvality sa posúdi na základe ceny alebo nákladov a ďalších kritérií, ktoré zahŕňajú kvalitatívne, environmentálne alebo sociálne hľadiská súvisiace s predmetom zákazky*“. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ má teda možnosť, na základe vlastného uváženia a za dodržania základných podmienok stanoviť také kvalitatívne subkritériá, ktoré v čo najlepšej miere zabezpečia sledovaný cieľ.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ vyhodnocujú ponuky na základe **objektívnych kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktoré súvisia s predmetom zákazky, s cieľom určiť ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku**. Verejným obstarávateľom a obstarávateľom určené kritériá musia byť nediskriminačné a musia podporovať hospodársku súťaž. V osobitných prípadoch, kedy to situácia z hľadiska jej špecifickosti nepripúšťa inak, je možné stanoviť aj subkritériá subjektívnejšej povahy, no v tomto prípade musí vyhlasovateľ súťaže postupovať obzvlášť opatrne a taký postup musí byť riadne odôvodnený a opodstatnený vzhľadom na povahu predmetu zákazky.

Pri výbere jednotlivých necenových subkritérií je vhodné taktiež prihliadať na ich praktickú využiteľnosť a poprípadе zohľadniť účelnosť. Je prirodzené, že pridaná hodnota pre používateľa obstaraného predmetu zákazky má tiež isté limity a existuje hranica, ktorej prekročenie znamená, že už tak vysoká kvalita predmetu zákazky nebude prinášať pre verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa žiadnu ďalšiu pridanú hodnotu.

Je dôležité ale pamätať, že každé jedno verejné obstarávanie je individuálne a potreby každého vyhlasovateľa súťaže sú iné. Preto nie je nič neobvyklé, keby dvaja rozdielni verejní obstarávatelia vyhlasovali verejnú súťaž na rovnaký predmet zákazky, no každý z nich by si stanovil odlišné kvalitatívne subkritériá, resp. každý by im priradil inú mieru dôležitosti.

Je potrebné opätovne zdôrazniť, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže v rámci subkritérií aplikovať aj environmentálne, sociálne alebo inovatívne aspekty. Takýmto spôsobom môže požadovať, aby prístup dodávateľa k plneniu predmetu zákazky bol vo väčšej miere v súlade s ochranou životného prostredia, aby dbal na sociálne problémy a znevýhodnené skupiny obyvateľstva alebo aby podnecoval trh ponúknuť inovatívne postupy a riešenia.

Všetky zúčastnené subjekty, teda na strane vyhlasovateľa, aj na strane dodávateľa, si musia byť vedomé toho, že predložená ponuka, ktorá je vyhodnotená ako víťazná zaväzuje dodávateľa na jej splnenie a premieta sa automaticky do zmluvy, ktorá je výsledkom verejného obstarávania. Preto by si verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ mal v rámci nej stanoviť primerané zabezpečovacie inštitúty, ako sú aj pokuty v prípade nesplnenia, napr. aj vo vzťahu k požiadavkám uvedených v rámci subkritérií.

Ako už bolo spomenuté vyššie, zákon o verejnom obstarávaní ustanovuje aj tzv. zakázané kritériá, teda také, ktorých použitie v rámci kritérií na vyhodnotenie ponúk je zakázané. Verejný obstarávateľ nemôže použiť ako subkritérium podiel subdodávok alebo inštitúty zabezpečujúce zmluvné plnenie, teda napr. výšku zmluvnej pokuty, zábezpeky alebo úroky z omeškania. Donedávna, teda do momentu účinnosti zákona č. 395/2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, tzv. Veľká novela zákona o verejnom obstarávaní bolo jedno zo zakázaných kritérií aj dĺžka záruky, avšak touto novelou došlo k zrušeniu zákazu vo vzťahu k tejto skutočnosti, a tak verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia majú po novom možnosť určiť aj dĺžku záruky ako jedno z kvalitatívnych kritérií.

3.2 Relatívne váhy

V prípade, keď verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nevyhodnocuje ponuky na základe kritéria najnižšej ceny, a teda vyhodnocuje ich na základe viac ako jedného kritéria, resp. subkritéria, je povinný určiť jednotlivým subkritériám relatívnu váhu. Teda, po tom ako si verejný obstarávateľ vyberie pre jeho predmet zákazky relevantné a optimálne objektívne subkritériá, zákon o verejnom obstarávaní mu ukladá povinnosť v ustanovení § 44 ods. 10 určiť každému z kritérií (okrem kritéria najnižšej

ceny) relatívnu váhu, ktorú možno vyjadriť napríklad **určením intervalu s príslušným maximálnym rozpätím**. Relatívne váhy predstavujú odstupňovanie dôležitosti jednotlivých kritérií a určujú ich vzájomný vzťah pri vyhodnocovaní predložených ponúk. **Výška relatívnej váhy by mala byť úmerná dôležitosti daného subkritéria pre verejného obstarávateľa.**

- **Panelové nastavenie** - hľadanie kompromisnej hodnoty odzrkadľujúcej dôležitosť jednotlivých subkritérií vzájomne medzi sebou.
- **Ekonomická hodnota subkritéria** – keď je možné jednotlivým podkritériám priradiť skutočnú trhovú hodnotu a na jej základe matematickou logikou následne priradiť relatívnu váhu.
- **Binárne váženie** - vychádza z detailnej neznalosti predmetu zákazky verejným obstarávateľom alebo ak každé z jednotlivých subkritérií má pre verejného obstarávateľa rovnakú dôležitosť a teda každému subkritériu je pridelená rovnaká relatívna váha.
- **Systém áno/nie**

Účelom stanovenia relatívnych váh jednotlivým subkritériám dochádza k naplneniu princípu hospodárnosti a efektívnosti, keďže váhy majú odzrkadľovať potreby verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa vo vzťahu k predmetu zákazky.

Vo vzťahu k určovaniu relatívnych váh sa vzťahuje aj informačná povinnosť, teda povinnosť verejného obstarávateľa uviesť tieto skutočnosti v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v súťažných podkladoch alebo vo výzve na predkladanie ponúk, alebo v informatívnom dokumente a obstarávateľ ich má povinnosť uviesť v oznámení použitom ako výzva na súťaž, vo výzve na predkladanie ponúk, vo výzve na rokovanie alebo v súťažných podkladoch. Rovnako je dôležité pri určení váh stanoviť aj vzorce, na základe ktorých sa budú následne prideľovať získané body a určí sa tak úspešný uchádzač. Taktiež je potrebné uviesť a pripomenúť, že kritériá na vyhodnotenie ponúk (vrátane ich relatívnej váhy, prípadne použitých čiastkových kritérií a ich relatívnej váhy a oznámenej metodiky výpočtu a vyhodnocovania týchto kritérií) nemožno počas procesu hodnotenia ponúk meniť ani od nich upustiť.

3.3 Vzorec

V rámci praxe v podmienkach verejného obstarávania poznáme veľké množstvo rôznych vzorcov, na základe ktorých je možné vyhodnocovať predložené ponuky. Jednotlivé vzorce z matematického hľadiska zohľadňujú rôzne premenné, a tak sa môže stať, že použitím dvoch odlišných vzorcov by mohol byť v prípade toho istého verejného obstarávania stanovený iný úspešný uchádzač. V podmienkach slovenského verejného obstarávania a taktiež aj vo všeobecnosti sa najčastejšie aplikuje tzv. pomerový vzorec, najmä vzhľadom na jeho jednoduchosť a široký rozsah aplikácie.

Pomerový vzorec

$$B = \sum_{x=1}^{\infty} C_x P_x$$

C – váhová
subkritéria

P – bodové
vyjadrenie

Pomerový vzorec je suma čiastkovo získaných bodov za jednotlivé subkritériá, ktoré sa pomerovo odvíjajú od najlepšej ponuky v danom subkritériu. Číže uchádzač, ktorý predložil najlepšiu ponuku za dané subkritérium dostáva v čiastkovom výpočte maximálny počet bodov. Bodové hodnotenie ostatných uchádzačov v danom subkritériu je následne pomerovo prepočítané, resp. úmerné najlepšej ponuke.

Nižšia hodnota je lepšia: $P_x = \frac{H_{\min(x)}}{H_x}$

Najlepšia hodnota v čitateľovi (hore) a v menovateľovi (dole) sa nachádza hodnota danej skúmanej ponuky.

Vyššia hodnota je lepšia: $P_x = \frac{H_x}{H_{\max(x)}}$

Najlepšia hodnota je v menovateľovi (dole) a skúmaná hodnota ponuky v čitateľovi zlomku (hore).

Praktický príklad

Verejný obstarávateľ obstaráva tovar, konkrétne bežné desktopy a v súťaži mu boli predložené 3 ponuky od uchádzačov Slnko, Mesiac a Hviezda. Na vyhodnotenie ponúk bolo zvolené kritérium najlepší pomer ceny a kvality. Jednotlivé subkritériá sú samozrejme cena, ktorej pridelil relatívnu váhu 60 bodov, veľkosť RAM, ktorej pridelil relatívnu váhu 20 bodov a spotreba vo WAT-och, ktorej tiež pridelil relatívnu váhu 20 bodov. Platí, že pri cene a spotrebe čím je menšia hodnota, tým je to lepšie a pri veľkosti RAM je to naopak, teda čím je ponúknutá vyššia hodnota, tým je priradený aj vyšší počet bodov. Úspešným uchádzačom by sa stal uchádzač Slnko, keďže získal spolu najvyšší počet bodov.

Uchádzač	Cena ↓	Váha	RAM ↑	Váha	Spotreba (WAT) ↓	Váha
Slnko	600	60	4 Gb	20	60	20
Mesiac	800	60	8 Gb	20	70	20
Hviezda	700	60	6 Gb	20	50	20

Uchádzač	Cena	RAM	Spotreba	Suma
Slnko	60	10	16,67	86,67
Mesiac	45	20	14,29	79,29
Hviezda	51,43	15	20	86,43

Ak by došlo k zmene váhovosti a verejný obstarávateľ by cene pridelil „len“ 50 bodov a spotrebe 30 bodov, výsledok verejného obstarávania by sa úplne zmenil. Úspešným uchádzačom by sa v tomto prípade stal uchádzač Hviezda.

Zmena váh

Uchádzač	Cena ↓	Váha	RAM ↑	Váha	Spotreba (WAT) ↓	Váha
Slnko	600	50	4 Gb	20	60	30
Mesiac	800	50	8 Gb	20	70	30
Hviezda	700	50	6 Gb	20	50	30

Uchádzač	Cena	RAM	Spotreba	Suma
Slnko	50	10	25	85
Mesiac	37,5	20	21,43	78,93
Hviezda	42,86	15	30	87,86

Kontakty

Úrad pre verejné obstarávanie

Ružová dolina 10, 821 09 Bratislava

<https://zodpovednevo.uvo.gov.sk/>

zodpovednevo@uvo.gov.sk

Photo credits

<https://storyset.com/>